

Reactie KBO-PCOB op consultatievragen over het Besluit abonnementstarief Wmo 2020 en bevoegdheid kwijtschelding CAK bij tekortkomingen keten

Vraag 1 van 2

Is dit besluit effectief in het te bereiken doel?

Reactie 1 van 2

De stapeling van zorgkosten is voor veel senioren een groot probleem. Seniorenorganisatie KBO-PCOB ziet de invoering van het Wmo-abonnementstarief daarom als een waardevolle stap in het betaalbaarder maken van zorg en ondersteuning. Het besluit draagt bij aan de verdere invoering en wettelijke verankering van het abonnementstarief en is in die zin –althans op papier- effectief. Positief is ook dat de reikwijdte van het abonnementstarief met de *Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 inzake de bijdrage voor maatschappelijke ondersteuning en de beoordeling voor de verstrekking van de maatwerkvoorziening* (Kamerstuk 35093) wordt uitgebreid met algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie.

In hoeverre de AMvB daadwerkelijk effectief is in het te bereiken doel, is in hoge mate afhankelijk van de uitvoering door gemeenten. Het ingevoerde abonnementstarief mag niet leiden tot verschraving van het zorgaanbod of tot het afschuiven of wegdefiniëren van ondersteuning die onder het abonnementstarief behoort te vallen. Voorkomen moet worden dat gemeenten maatwerkvoorzieningen verschuiven naar niet als duurzame hulpverleningsrelatie bestempelde algemene voorzieningen om op deze manier een voor de cliënt gunstig abonnementstarief te omzeilen. Daar komt bij dat de rechtspositie van cliënten sterker is in geval van een maatwerkvoorziening, aangezien zij hiervoor een beschikking krijgen. Gemeenten moeten, o.a. in het keukentafelgesprek, het belang van de cliënt centraal stellen en zoeken naar de voor de cliënt best passende ondersteuningsvorm.

Er is daarom een goede monitoring nodig hoe de ondersteuning in de vorm van maatwerk- dan wel verschillende typen algemene voorziening in de praktijk vorm krijgt in gemeenten. Als dit niet in de geest van de wet gebeurt, zal de minister de gemeenten hierop moeten aanspreken of is desnoods aanvullende wetgeving nodig.

Andere randvoorwaarden voor een goede invoering van het abonnementstarief zijn:

- Adequate voorlichting van de diverse betrokken overheidsorganisaties over de werking, reikwijdte en hoogte van het abonnementstarief, mede gelet op de problemen die de Nationale Ombudsman in februari 2019 heeft geconstateerd (zie <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2019/het-nieuwe-abonnementstarief-wmo-vallen-sommige-mensen-buiten-de-boot-nationale>). Ook de Tweede Kamer heeft in de motie-Geleijnse (Kamerstuk 35093, nr. 25) gevraagd de communicatie te optimaliseren.
- Monitoring of het uitzonderen van het abonnementstarief van vervoer in de praktijk daadwerkelijk altijd billijker voor cliënten en beter uitvoerbaar is, zoals nu wordt verondersteld.

In ons antwoord op vraag 2 doen wij nog een aantal suggesties om het besluit, de toelichting hierop en de uitvoering te verbeteren.

Vraag 2 van 2

Kan het besluit of de toelichting beter?

Reactie 2 van 2

In aanvulling op de in onze reactie op vraag 1 genoemde randvoorwaarden heeft KBO-PCOB drie suggesties/verbeterpunten voor het besluit en/of de toelichting:

- a. KBO-PCOB draagt graag bij aan het overleg van betrokken organisaties over het begrip duurzame hulpverleningsrelatie en aan de uitvoering van de motie-Geluk-Poortvliet/Van der Staaij (Kamerstuk 35093, nr. 18)
- b. Verheldering van de toelichting op de kostprijscontrole
- c. Geen eigen betaling als er geen ondersteuning is geleverd

Ad a: Overleg duurzame hulpverleningsrelatie en uitvoering motie-Geluk-Poortvliet/Van der Staaij

De op 9 april 2019 door de Tweede Kamer aangenomen motie-Geluk-Poortvliet/Van der Staaij over nader toelichten van het begrip duurzame hulpverleningsrelatie (Kamerstuk 35093, nr. 18) verzoekt de regering in overleg te gaan met VNG en patiëntenorganisaties om het begrip duurzame hulpverleningsrelatie nader toe te lichten en dit vervolgens onder patiëntenorganisaties en gemeenten te verspreiden en de Tweede Kamer hier na het zomerreces over te informeren. In het Tweede Kamerdebat heeft de minister aangegeven dat hij zich veel bij deze motie kan voorstellen. KBO-PCOB stelt voor de toelichting op het besluit op dit punt aan te vullen.

Als grootste seniorenorganisatie van Nederland nemen wij verder graag deel aan het in de motie bedoelde overleg, zodat wij de invulling van het begrip duurzame hulpverleningsrelatie kunnen helpen toetsen aan de situatie en ervaringen van mensen in onze achterban. Betrokkenheid van onze kant helpt ons ook onze 250 duizend leden zo goed mogelijk te informeren over de werking en voorwaarden van het Wmo-abonnementstarief.

Ad b: Verheldering toelichting op kostprijscontrole

In paragraaf 2.2 van de toelichting op het besluit wordt uitgelegd dat het te betalen abonnementstarief de kostprijs van woningaanpassing en hulpmiddelen niet mag overschrijden. Dit komt op het eerste gezicht sympathiek over, maar op het moment dat de opbrengst van het abonnementstarief gelijk is aan de kostprijs, betaalt de cliënt de voorziening in feite uit eigen zak. De Wmo fungeert dan als een soort renteloze lening. Wij vragen ons af of cliënten zich dit in alle gevallen zullen realiseren, en er in dergelijke gevallen behoefte aan hebben een beroep te doen op de Wmo. KBO-PCOB raadt aan in de toelichting op deze vraag te reflecteren en de tekst van paragraaf 2.2 te verhelderen. Daarbij dient tevens aan de orde te komen hoe cliënten worden geïnformeerd over de kostprijscontrole.

Ad c: Geen eigen betaling als er geen ondersteuning is geleverd

KBO-PCOB is van mening dat alleen een eigen betaling aan cliënten gevraagd mag worden, wanneer er daadwerkelijk zorg en ondersteuning is geleverd. Als de hulp bijvoorbeeld stilvalt in een vakantieperiode, dient dit ook te gelden voor het abonnementstarief. In het besluit is dit onvoldoende geregeld en ook de toelichting op het besluit is hier niet helder over. Wij verzoeken het ministerie het besluit op dit punt aan te passen, of op zijn minst een indicatie in de toelichting op te nemen hoe en volgens welk tijdpad het ministerie deze problematiek wil oplossen.